

Notat

Retningslinjer for dispensationer og undtagelser til nulemissionszone på Indre Vesterbro

Resume

I forbindelse med forslag om etablering af en nulemissionszone i Københavns Kommune er der gennemført en offentlig høring fra 16. januar til 16. marts 2026. Dette notat opsummerer lovbestemte undtagelser og muligheder for dispensationer og oplister de væsentligste ønsker til dispensationer samt forvaltningens anbefaling til retningslinjer for dispensationer og undtagelser, hvis zonen vedtages endeligt. Notatet vil danne grundlag for et endeligt administrationsgrundlag, som skal vedtages af Borgerrepræsentationen i forbindelse med endelig vedtagelse af zonen, og som også vil beskrive den forventede administrative praksis.

De lovgivningsmæssige rammer

Lovbestemte undtagelser

En række køretøjer er, jf. Miljøbeskyttelsesloven §15 h og Bekendtgørelse om nulemissionszoner §14, undtaget kravene til nulemissionszoner og kan derfor uden dispensation frit køre i zonen. Det drejer sig om:

- Køretøjer, hvor den registrerede ejer eller bruger af køretøjet er en fysisk person med fast bopæl i den pågældende nulemissionszone
- Handicapkøretøjer
- Taxier med lift
- Køretøjer, der anvendes til sygetransport og flextrafik
- Køretøjer, når de anvendes til akut erhvervmæssig kørsel med henblik på at afværge eller begrænse en nærliggende risiko for væsentlig materiel skade på privat eller offentlig ejendom
- Køretøjer, der benyttes af politiet, redningsberedskabet eller lignende nødtjenester, forsvaret eller fremmede militære styrker, som opholder sig i Danmark efter aftale med Danmark eller som led i Danmarks internationale forpligtelser

Muligheder for dispensation

Bekendtgørelse om nulemissionszoner §10-13 giver mulighed for, at Københavns Kommune i særlige tilfælde kan give midlertidige tilladelser til et køretøj, der ikke er et nulemissionskøretøj i tidsbegrænset perioder. Kommunalbestyrelsen træffer afgørelse om dispensation. Hvis der meddeles dispensation, skal ansøgeren modtage en digital afgørelse eller kopi heraf, der kan anvendes som dokumentation.

27-04-2026

Sagsnummer I F2
2026 - 7848

Dokumentnummer i F2
253113

Sagsnummer eDoc
2026-0133701

Sagsbehandler
Kasper Brenøe Isbrand

Rådhussekretariatet
Rådhuspladsen 1
1550 København V

EAN-nummer
5798009809452

Det fremgår af forarbejderne til loven, at særlige tilfælde bl.a. vil kunne være, hvis en opgave inden for en nulemissionszone ikke vil kunne løses med et nulemissionskøretøj, og det skønnes nødvendigt, at opgaven udføres i nulemissionszonen.

Miljøministeriet har oplyst, at det er deres vurdering, at kommunerne har det bedste lokalkendskab, og at det derfor er mest hensigtsmæssigt, at de enkelte kommuner fastsætter nærmere vilkår for dispensation og vurderer, i hvilke tilfælde det kan være nødvendigt at meddele dispensation. Kommunen skal sikre, at dispensation fra reglerne sker i overensstemmelse med de rammer, Miljøministeren har fastsat i bekendtgørelse om nulemissionszoner.

Det er forvaltningens vurdering, at dispensationer vil kunne gives i særlige tilfælde på baggrund af konkrete ansøgninger til:

- Erhvervskøretøjer i særlige tilfælde, herunder hvis det vurderes, at en opgave ikke vil kunne løses med et nulemissionskøretøj, og det skønnes nødvendigt, at opgaven udføres i nulemissionszonen. Dispensationen kan tidsbegrænses jf. bekendtgørelsens § 10.
- Erhvervskøretøjer hvis en person med fast bopæl i nulemissionszonen skal anvende et erhvervskøretøj i forbindelse med opgavevaretagelse på ansøgers bopæl. Dispensationen skal tidsbegrænses til en periode på op til tre måneder ad gangen jf. bekendtgørelsens § 11.
- Private køretøjer efter ansøgning fra ejeren eller brugeren (Dispensationen skal tidsbegrænses i en periode på op til tre måneder ad gangen, jf. bekendtgørelsens § 11)
- Derudover er kommunen forpligtet til at give dispensation i tilfælde, hvor nulemissionszonen rammer en ejer eller bruger af en fossilbil på en sådan måde, at opfyldelse af kravene vil udgøre ekspropriation. Det kan fx komme på tale, hvor zonen gør det umuligt for en virksomhed at overholde private aftaler eller kontrakter af væsentlig værdi for virksomheden. Det vil bero på en konkret vurdering, om kravene rammer den pågældende på en sådan måde, at der vil være tale om ekspropriation Dispensationen kan tidsbegrænses jf. bekendtgørelsen § 12.

Det skal dog understreges, at alle ansøgninger vil blive vurderet konkret, og der kan blive tale om justeringer af ovenstående retningslinjer frem mod godkendelse af det endelige administrationsgrundlag.

Ønsker om dispensationer

Høringssvarene viser en efterspørgsel på dispensationer inden for følgende hovedkategorier:

- Erhverv og leverancer (varetransport, vognmænd, hotel- og restaurationsdrift)
- Servicekørsel og specialkøretøjer (teknisk service, reparationer mv.)
- Persontransport med særlige behov (handicapkørsel, ældre og gangbesværede)
- Turisme og besøgende (lejebiler, adgang til centrale destinationer)
- Almindelig borgerkørsel (ønske om fortsat adgang i eksisterende fossilbiler fx besøgende til beboere i zonen)

- Særlige køretøjstyper (plug-in hybrider og veteranbiler)

Forvaltningens vurdering

Der lægges der op til, at dispensationer som udgangspunkt gives tidsbegrænset, at der stilles krav om dokumentation for behov og manglende alternativer.

Dispensation må jf. bekendtgørelsen kun gives i "særlige tilfælde". Der skal derfor foretages en konkret vurdering af om, der er tale om et særligt tilfælde for ikke at udhule formålet med nulemissionszonen. I sagsbehandlingen vil forvaltningen tillige skulle være opmærksom på almindelige forvaltningsretlige krav til fx saglighed, lighed, proportionalitet og habilitet.

Dispensation foreslås givet til:

- Persontransport med særlige behov, som ikke er omfattet af de generelle undtagelser.
- Specialkøretøjer og visse servicefunktioner, hvor der kan dokumenteres manglende egnede nulemissionsalternativer, herunder fx rustvogne, slamsugere, vejgående entreprenørmaskiner samt værditransporter.
- Kørsel relateret til vigtige samfundsopgaver, fx vejdrift og renhold i zonen, vintertjeneste (snerydning), forsyning (el, vand og varme), og hvor der er dokumenterede årsager til, at omstilling endnu ikke er praktisk mulig. Herunder fx kontraktlige bindinger, forestående udskiftning eller begrænsede eller uforholdsmæssigt bekostelige alternativer på el.
- Beboere med beboerlicens til fossilbiler bosat i beboerlicenszone Vesterbro, men umiddelbart uden for nulemissionszonen, da de ellers vil få indskrænket deres parkeringsmuligheder betragteligt.

Dispensation foreslås som udgangspunkt ikke givet til:

- Almindelig personkørsel i fossilbiler, herunder besøgende
- Generel erhvervskørsel, hvor nulemissionsalternativer er tilgængelige, herunder fx almindelig varelevering
- Plug-in hybridbiler, da disse ikke er omfattet af lovgivningen
- Veteranbiler

Det skal understreges, at almindelige forvaltningsretlige krav gælder. Når kommunen træffer afgørelse om dispensation i en sag, hvor den selv kan have en driftsmæssig interesse, skal der være særlig opmærksomhed på saglighed, lighed, proportionalitet, dokumentation og habilitet. Dispensationen må ikke bruges til at favorisere kommunens egne opgaver frem for andres opgaver i tilsvarende situationer.